

Düşle gerçek arasında bir dünyadan öyküler

Murat Gülsoy'un, romanlarının ardından gelen yeni öykü kitabı 'Belirsiz Bir Anın Kıyısında' insan zihni, belleğin katmanları, yaşananların, deneyimlerin, tabii ki gördüklerimizin ve okuduklarımızın zihne yansması, bellekte yer eddiği meselelerine yoğunlaşıyor.

METİN CELÂL
metincelal@gmail.com

Murat Gülsoy, 11 yıl aradan sonra yeni bir öykü kitabıyla okur karşısında. Yanlış anımsamıyorsam son öykü kitabı 2010'da yayımlanan 'Tanrı Beni Görüyor mu?'ydü. Araya romanlar girdi. Şimdi 'Belirsiz Bir Anın Kıyısında'yla tekrar öyküye dönüş yaptı. Kitap uzun sayılabilecek yedi öyküden oluşuyor.

İnsan zihni, belleğin katmanları, yaşananların, deneyimlerin, tabii ki gördüklerimizin ve okuduklarımızın zihne yansması, bellekte yer eddiği ilgi alanında. Son romanı 'Ve Ateş Bizi Tüketiyor'da düşle gerçek arasındaki sınırların belirsizliği anlatının temel meselesiydi. 'Belirsiz Bir Anın Kıyısında' kitabındaki öyküleri de aynı temel meselelerle ilişkilendirmek mümkün. Öyküleri okurken düşün ya da kâbusun nerede başladığını, gerçeklikten ne zaman kopulduğunu sorgulamamak elde değil. Sınırlar belirsiz ve insanın algısı her zaman kolayca düşle gerçeği ayırt edemiyor. Düşler gerçekmiş gibi yaşanabiliyor. Algılardaki değişkenlik, bellekte gizlenen görüntülerin tekrar ortaya çıkması, zihnin düşü gerçekmiş gibi algılaması gibi birçok unsur da bu geçişkenliği kolaylaştırıyor.

Murat Gülsoy, her öykünün önüne bir paragraflık açıklamalar koymuş ve o öyküde neyi sorguladığını açıklamış. Örneğin 'Sınav Sabahı' adlı ilk öyküde ani bir ölüm halinde, bir trafik kazasında, yaşamla ölüm arasındaki sınırda yaşananları anlatıyor. İşi açısından önemli bir sınava yetişmek için taksiyle giderken yaşanan trafik kazasından sonra kahramanımızın ölmeden önceki son saniyelerine şahit oluruz. Öykü kahramanı ölüm öncesi iyimserlik denilen şeyi yaşar. Otoban kenarındaki tek katlı, bahçeli evlerin olduğu mahallede sınava yetişmek için koşururken çocukluğun mutlu günlerine döner ve hayatta kalmakla ölmek arasında kararsız kalır. Cennetten bir köşe gibi görünen mahalle onu ölüme çağırır. Sonsuz gibi yaşanan son anda kahramanımız ölü mü mü hayatta kalmayı mı seçecektir?

İkinci öykü 'Trapped'de sınıf arkadaşı Zühre'nin peşine düşüp hiç evden çıkmayan temizlik hastası amcağı ziyarete giden kahramanımız kendini garip bir oyunun içinde bulur. Burası sanki bir oyun evidir ve odalar içinde gezinirken orada kaybolup hiç çıkamamak mümkündür. Mekân algısının değişkenliğinden kaynaklanan yanılsama, zamanın göreceliği içinde bir kâbus yaşatır. 'Seçilmiş'in kahramanı kendini insanlardan tamamen farklı, seçilmiş biri gibi hissediyor, yaşamı o bakış açısıyla algılar. Karşısına çıkan her şeyin kendisi için özel bir anlamı olduğunu düşünür. 'Babanız Geldi'nin cümlesi "İnsanlar ikiye ayrılır, bir ölüyle aynı çatı altında bir gece geçirmiş olan-

lar ya da olmayanlar." Yıllar önce ölmüş babanız mezarından kalkıp gelmiş, içeride yatmaktadır. Mezarında rahat etmemiştir, rahatsızlığına çözüm bulmak istemektedir. İlk tepkiniz delirdiğinizi düşünmek olur ama babanız da bir gerçeklik olarak içeride yatmaktadır. Hatta onunla bir-iki cümle de konuşmak mümkündür. Bu durumda ne yaparsınız?

'Unheimlich'te ise yapay zekâ gerçekliğiyle karşılaşırız. Bir yapay zekâ ne kadar insan gibi davranabilir, diye bir soru zaten aklımızı kurcalıyor çoktandır. İnsan gibi davranmakla kalmaz, zekâsıyla kendi benzerlerini yaratabilir, insan suretleri oluşturabilir. Bir anlamda yaşamöyküleri yazabilir. Kuşkusuz bu da insanın varlık olarak gereksizliğine kadar varacak gelişmeler ortaya çıkarabilir. Murat Gülsoy, bunları bana yapay zekânın şirkette staja başlamış bir genç kızla sohbetini anlattığı ilk bölümde düşündürdü. Yapay zekânın yapıp ettikleri tabii ki çok daha farklı tartışmaları da gerektiriyor ki o da öykünün devamında anlatılan olaylarla gündeme geliyor.

'Anestezi' öyküsünün sorusu: "Ömür dediğimiz şey yaşananların toplamı mıdır acaba?" Bunun antitezi de ömür denilen şey yaşadığımız anlardan çok daha az bir şey ve yaşadıkça azaltıyoruz bazı şeyleri. Anestezi, insanın düşle gerçeği çok kolay karıştırdığı bir hale yol açıyor. Ameliyat sonrası kendinize geldiğinizde neyi gerçekten yaşadınız, neyi sadece hayal ettiniz, karışabiliyor. Murat Gülsoy bu halden yola çıkıp zamanın göreceliği konusunda carpıcı bir öykü yazmış.

Tabii kitap boyunca okuduklarımız aslında bir yazarın kaleminden çıkanlar ve hepsi birer kurmaca. Son öykü 'Gschwind Sendromu'nda bol türbülanslı bir uçak yolculuğunda uçuş korkusuyla boğuşan kahramanı ve yanındaki yolcularla ilişkisini anlatırken biz okurlarını bu gerçekle karşılaştırıp bir anlamda rahatlatıyor. Bu düşle gerçek arasındaki sınırları kaldıran öyküler aslında iyi bir yazarın muhayyilesinin ürünü. Yazarın mahareti de öykülerinin konularının carpıcılığı ile yetinmemesinden, hemen hepsinin konularına uygun anlatım yolları bulmasından, biçimsel arayışlara da girmesinden kaynaklanıyor.

BELİRSİZ BİR ANIN KIIYISINDA

Murat Gülsoy
Can Yayınları, 2021
264 sayfa, 36 TL.